

สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้จะเป็นการสรุปผลของการวิจัย ได้แก่ วัตถุประสงค์ของการวิจัย สมมติฐานของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย ผลของการวิเคราะห์ข้อมูล รวมทั้งข้ออภิปรายเสนอแนะเกี่ยวกับการวิจัยครั้งต่อไป และข้อเสนอแนะต่อสถาบันการศึกษาพยาบาล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงความแตกต่างในความต้องการของพยาบาลที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมวิชาการของคณะพยาบาลศาสตร์ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- ก. ด้านการสอนภาคทฤษฎี
- ข. ด้านการสอนภาคปฏิบัติ
- ค. ด้านการแต่งตำรา
- ง. ด้านการวิจัย

2. เพื่อศึกษาถึงความต้องการของพยาบาลที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมวิชาการของคณะพยาบาลศาสตร์ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ตามประสบการณ์ในการทำงาน คุณวุฒิ และตำแหน่งในการปฏิบัติงาน

สมมติฐานของการวิจัย

1. ความต้องการของพยาบาลที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมวิชาการในแต่ละด้าน ไม่แตกต่างกัน

2. พยาบาลที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 1 -5 ปี และ 6 ปีขึ้นไป มีความต้องการที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมวิชาการของคณะพยาบาลศาสตร์ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

ในแต่ละค้ำและโดยส่วนรวมไม่แตกต่างกัน

3. พยาบาลที่มีวุฒิค้ำกว่าปริญญาตรี และปริญญาตรีขึ้นไปมีความต้องการที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมวิชาการของคณะพยาบาลศาสตร์ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในแต่ละค้ำและโดยส่วนรวมไม่แตกต่างกัน

4. พยาบาลประจำการและพยาบาลบริหาร มีความต้องการที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมวิชาการของคณะพยาบาลศาสตร์ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยในแต่ละค้ำและโดยส่วนรวมไม่แตกต่างกัน

วิธีค้ำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างประชากรประกอบด้วยพยาบาล 225 คน จากโรงพยาบาล สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย 3 แห่ง โดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยการศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร รายงานการวิจัย และประสบการณ์ รวมทั้งความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางค้ำนการศึกษาพยาบาล โดยนำไปทดลองขั้นต้น (Try out) กับกลุ่มตัวอย่าง 20 คน เพื่อค้ำนหาข้อบกพร่องแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้แบบสอบถามมีความตรงค้ำนเนื้อหาและครอบคลุมขอบเขตของการวิจัย พร้อมทั้งหาคาคาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้วิธีแบ่งครึ่ง (Split Half Method) ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) แล้วหาคาคาความเชื่อมั่นฉบับเต็มโดยใช้สูตรของ สเปียร์แมน - บราวน์ (Spearman - Brown) หาคาคาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเป็น 0.95

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยส่งแบบสอบถามผ่านหัวหน้าพยาบาลใช้เวลาดำในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งสิ้น 5 สัปดาห์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็นสองค้ำตอน ค้ำแรกเป็นการวิเคราะห์หาคาคาความน่าจะเป็นของข้อมูลแบบสอบถามที่ใช้การอยละ ค้ำที่สองเป็นการ-

วิเคราะห์เพื่อหาความต้องการและทดสอบสมมติฐานของการวิจัยโดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และทดสอบสมมติฐานของการวิจัยโดยใช้อัตราส่วนวิกฤต (Critical Ratio)

สรุปผลการวิจัย

1. สถานภาพของกลุ่มตัวอย่างประชากร

พยาบาลส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 5 ปี คือ ร้อยละ 53.78 รองลงมาคือ 6 - 10 ปี มีร้อยละ 24.00 และมีวุฒิทางการศึกษาส่วนใหญ่ถึงร้อยละ 60.89 ต่ำกว่าปริญญาตรี ไม่มีผู้ใดมีคุณวุฒิสองชั้นหรือสูงกว่าปริญญาตรี ส่วนตำแหน่งการทำงานร้อยละ 56.45 ทำงานในตำแหน่งพยาบาลประจำการ มีเพียงร้อยละ 2.22 เท่านั้น ที่ทำหน้าที่หัวหน้าพยาบาลแผนก ดังแสดงในตารางที่ 1

2. ความต้องการของพยาบาลที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมวิชาการของคณะพยาบาลศาสตร์ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

ความต้องการของพยาบาลที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมวิชาการทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยที่ความต้องการด้านการสอนภาคปฏิบัติมีมากที่สุด มีคะแนนเฉลี่ย 3.49 รองลงมาคือ ด้านการสอนภาคทฤษฎี มีคะแนนเฉลี่ย 3.17 และด้านการแต่งตำรา การวิจัยตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 6

ก. ความต้องการที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมวิชาการด้านการสอนภาคทฤษฎี

มีความต้องการมากที่สุดในกิจกรรมที่ 5 สอนในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับงานที่ทำอยู่ ด้วยคะแนนเฉลี่ย 3.75 รองลงมาได้แก่กิจกรรมที่ 12 เข้าฟังการสอนในห้องเรียนของอาจารย์ทั้งฝ่ายแพทย์และพยาบาลในวิชาที่เกี่ยวข้องกับวิชาที่สอนด้วยคะแนนเฉลี่ย 3.56 และมีความต้องการน้อยที่สุดในกิจกรรมที่ 1 จัดทำหรือมีส่วนร่วมในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตรของสถาบัน ดังแสดงในตารางที่ 2

ข. ความต้องการที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมวิชาการด้านการสอนภาคปฏิบัติ มีความต้องการมากที่สุดในกิจกรรมที่ 2 ประมุขิเทศน์นักศึกษาชั้นปีปฏิบัติ งานบนหอผู้ป่วย ด้วยคะแนนเฉลี่ย 3.80 รองลงมาคือกิจกรรมที่ 11 แนะนำเกี่ยวกับการ บันทึก และการรายงานอาการผู้ป่วย กิจกรรมที่ 18 ใ้ไขกั้ศึกษาประเมินผลการปฏิบัติงานของ ทาน ด้วยคะแนนเฉลี่ยที่เท่ากันคือ 3.72 และมีความต้องการน้อยที่สุดในกิจกรรมที่ 1 จัด การวางแผนปฏิบัติงานของนักศึกษาที่เข้าศึกษาภาคปฏิบัติบนหอผู้ป่วยด้วยคะแนนเฉลี่ย 2.94 ดังแสดงในตารางที่ 3

ค. ความต้องการที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมวิชาการด้านการแต่งตำรา มีความต้องการมากที่สุดในกิจกรรมที่ 1 จัดทำคู่มือการปฏิบัติการ พยาบาลภายในตึกและกิจกรรมที่ 2 จัดทำคู่มือปฏิบัติการพยาบาลซึ่งจะเป็นประโยชน์ สำหรับการศึกษภาคปฏิบัติ ด้วยคะแนนเฉลี่ยที่เท่ากันคือ 3.49 และมีความต้องการน้อยที่สุดใน กิจกรรมที่ 8 รวมเป็นคณะกรรมการจัดทำตำราของสถาบันด้วยคะแนนเฉลี่ย 2.35 ดังแสดง ในตารางที่ 4

ง. ความต้องการที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมวิชาการด้านกั้ววิจัย มีมากที่สุดและกิจกรรมที่ 4 ช่วยเหลือในการให้ข้อมูลเพื่อประโยชน์ ในการทำวิจัยด้วยคะแนนเฉลี่ย 3.69 รองลงมาคือกิจกรรมที่ 5 นำผลการวิจัยมาใช้ใน การทำงานและการสอนด้วยคะแนนเฉลี่ย 3.48 และน้อยที่สุดในกิจกรรมที่ 7 เป็นหัวหน้า โครงการวิจัย ด้วยคะแนนเฉลี่ย 2.06 ดังแสดงในตารางที่ 5.

3. ผลการเปรียบเทียบความต้องการของพยาบาลที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรม วิชาการของคณะพยาบาลศาสตร์ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในด้านการสอนภาคทฤษฎี การ สอนภาคปฏิบัติ การแต่งตำรา และการวิจัย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังแสดงในตารางที่ 8 จึงไม่สนองสมมติฐานที่ว่าความต้องการของพยาบาลแต่ละด้านไม่แตก- ต่างกัน

ก. ผลการเปรียบเทียบความต้องการทุกด้านของพยาบาลที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกันระหว่างผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 1-5 ปี และ 6 ปีขึ้นไป ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังแสดงในตารางที่ 14 สนองสมมติฐานที่ว่าความต้องการของพยาบาลที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 1-5 ปี และ 6 ปีขึ้นไป ไม่แตกต่างกัน

ข. ผลการเปรียบเทียบความต้องการทุกด้านของพยาบาลที่มีวุฒิทางการศึกษาแตกต่างกันระหว่างผู้ที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี และปริญญาตรีขึ้นไปแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้ที่มีวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป มีความต้องการที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมวิชาการทุกด้าน และในแต่ละด้านมากกว่าดังแสดงในตารางที่ 19 และ 20 จึงไม่สนองสมมติฐานที่ว่าความต้องการของผู้ที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี และปริญญาตรีขึ้นไปไม่แตกต่างกัน

ค. ผลการเปรียบเทียบความต้องการทุกด้านของพยาบาลที่มีตำแหน่งในการปฏิบัติงานแตกต่างกันระหว่างพยาบาลประจำการและพยาบาลบริหาร ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังแสดงในตารางที่ 26 จึงสนองสมมติฐานที่ว่าความต้องการของพยาบาลประจำการและพยาบาลบริหาร ไม่มีความแตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

1. สถานภาพของกลุ่มตัวอย่างประชากร

พยาบาลส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 5 ปี คือ ร้อยละ 53.78 รองลงมาคือ 6-10 ปี มีร้อยละ 24.00 และมีวุฒิทางการศึกษาส่วนใหญ่ถึงร้อยละ 60.89 ต่ำกว่าปริญญาตรี ไม่มีผู้ใดที่มีคุณวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี ส่วนตำแหน่งการทำงานร้อยละ 56.45 ทำงานในตำแหน่งพยาบาลประจำการ มีเพียงร้อยละ 2.22 เท่านั้น ที่ทำหน้าที่หัวหน้าพยาบาลแผนก ทั้งนี้เพราะงานพยาบาลเป็นงานที่หนัก มีความรับผิดชอบมากแต่ไม่มีอำนาจเต็มที่ ต้องเสี่ยงต่อการเกิดโรค ค่าตอบแทนและผลประโยชน์ก็อยู่ยังไม่เหมาะสม การก้าวหน้าในงานและโอกาสที่จะศึกษาต่อน้อย และการบริหารงานไม่เหมาะสม จึงทำให้พยาบาลต้อง

มานาน ลาออกไปประกอบอาชีพอื่น ที่งานไม่หนัก ไม่ต้องเสี่ยงต่อการเกิดโรค ค่าตอบแทน และสวัสดิการดีกว่าบางคนได้เดินทางไปทำงานในต่างประเทศ ประครอง อินทรมสมบัติ¹ ได้ศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของพยาบาลต่อการไปประกอบอาชีพต่างประเทศ พบว่า พยาบาลร้อยละ 82.88 ต้องการไปประกอบอาชีพต่างประเทศ ดังนั้น เมื่อมีโอกาสพยาบาลที่ทำงานครบตามกำหนดสัญญาที่จะลาออกเพื่อไปทำงานต่างประเทศ นอกจากนี้ สุธีรา आयวัฒน์² ในข้อคิดเห็นว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลและยั่วให้พยาบาลไทยไปสหรัฐอเมริกาที่สูงสุดอันหนึ่งคือ เหตุผลเกี่ยวกับระบบการบริหารทำให้พยาบาลไม่ชอบที่จะทำงานในประเทศไทย

2. ความต้องการของพยาบาลที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมวิชาการของคณะพยาบาลศาสตร์ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

ความต้องการของพยาบาลที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมวิชาการทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง แม้ว่าจะไม่สูงสุดแต่ก็เป็นนิมิตร์อันดีที่แสดงให้เห็นว่า พยาบาลฝ่ายบริการก็ต้องการที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมวิชาการบาง เพราะงานของพยาบาลฝ่ายการศึกษาและพยาบาลฝ่ายบริการในทางปฏิบัติไม่อาจแยกออกจากกันได้โดยเด็ดขาด³ ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าความต้องการที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมวิชาการด้านการสอนภาคปฏิบัติมีมากที่สุด ทั้งนี้เพราะการสอนภาคปฏิบัตินั้นพยาบาลฝ่ายบริการมีประสบการณ์มากพอที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านนี้มากที่สุด ส่วนด้านการสอนภาคทฤษฎี การแต่งตำรา และการวิจัย

¹ ประครอง อินทรมสมบัติ, "ความคิดเห็นของพยาบาลต่อการไปประกอบอาชีพต่างประเทศ" (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2514).

² สุธีรา आयวัฒน์, "พยาบาลไทยไปทำงานต่างประเทศกับปัญหาการขาดแคลนพยาบาล," วารสารพยาบาล 21 (ตุลาคม 2515) : 66.

³ วิเชียร ทวีลาภ, วารสารพยาบาล, หน้า 492.

นั้น พยาบาลฝ่ายบริการมีประสบการณ์น้อย และไม่คอยมีส่วนเกี่ยวข้องกับอย่างแท้จริง

ก. ความต้องการที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมวิชาการด้านการสอนภาคปฏิบัติ

มีความต้องการมากที่สุดในกิจกรรมที่ 5 สอนในเรื่องที่เกี่ยวข้องงานที่ ทำอยู่ควยคะแนนเฉลี่ย 3.75 รองลงมาได้แก่กิจกรรมข้อที่ 12 เข้าฟังการสอนในห้องเรียน ของอาจารย์ทั้งฝ่ายแพทย์และพยาบาลในวิชาที่เกี่ยวข้องกับวิชาที่สอนควยคะแนนเฉลี่ย 3.56 แสดงให้เห็นว่าพยาบาลมีความสนใจในด้านการศึกษามากและพยายามจะถ่ายทอดความรู้ ในด้านที่ตนเองถนัดแก่นักศึกษาพยาบาล เพื่อจะได้พยาบาลที่จบออกมาด้วยความรู้ความสามารถ และมีประสิทธิภาพ สามารถให้การพยาบาลได้อย่างสมบูรณ์แบบ เพราะในการสอนบางเรื่อง ที่เกี่ยวกับผู้ป่วยบนหอผู้ป่วย อาจจะทำให้ได้ดีกว่าครูหรืออาจารย์พยาบาล เพราะมีโอกาสคลุกคลี และอยู่ใกล้ชิดกับผู้ป่วยมากกว่า ส่วนความต้องการที่จะมีส่วนร่วมในการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง หลักสูตรของสถาบันมีน้อยที่สุดควยค่าเฉลี่ย 2.82 ทั้งนี้อาจเพราะว่าพยาบาลฝ่ายบริการ เห็นว่า การปรับปรุง เปลี่ยนแปลงหลักสูตร เป็นหน้าที่โดยตรงของฝ่ายการศึกษา และที่มีความ ต้องการอยู่บ้างก็เพราะอยู่ในวิชาชีพเดียวกันน่าจะมีส่วนร่วมให้ขอคิดเห็นบ้าง เพื่อให้หลักสูตร เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม และความต้องการของผู้มารับบริการ

ข. ความต้องการที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมวิชาการด้านการสอนภาคปฏิบัติ

มีความต้องการมากที่สุดในกิจกรรมที่ 2 คือปฐมนิเทศนักศึกษาที่ขึ้นฝึก ปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วย ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ย 3.80 รองลงมาคือ กิจกรรมที่ 11 แนะนำเกี่ยวกับการบันทึกและการรายงานอาการผู้ป่วย และกิจกรรมที่ 18 ให้นักศึกษาประเมินผลการปฏิบัติงาน ของท่าน ควยคะแนนเฉลี่ยที่เท่ากันคือ 3.72 ซึ่งความต้องการในกิจกรรมที่ 2 และ 11 พยาบาลฝ่ายบริการอาจจะทำหน้าที่ได้ดีกว่าครูหรืออาจารย์พยาบาล เพราะ เป็นผู้อยู่ใกล้ชิด-ผู้ป่วยเกือบตลอดเวลา และถ้าหากกิจกรรมเหล่านี้ได้มีการปฏิบัติจริงตามความต้องการของ พยาบาลฝ่ายบริการ การศึกษาภาคปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาลก็อาจจะประสบผลสำเร็จมาก ยิ่งขึ้น นักศึกษาพยาบาลอาจจะมีความเชื่อมั่นในตัวเองมากพอที่จะกล้าซักถามหรือขอคำแนะนำ

ในสิ่งที่ตนเองยังไม่รู้ ไม่เข้าใจ เพราะวัยของนักศึกษาพยาบาลและพยาบาลฝ่ายบริการ ภารกิจใกล้เคียงกัน จากสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามก็แสดงให้เห็นว่าพยาบาลฝ่ายบริการส่วนมากมีประสบการณ์ในการทำงานไม่เกิน 5 ปี ในเรื่องนี้ ศิริพร รัตนมณี¹ ได้ทำการวิจัยพบว่า นักศึกษาไม่กล้าขอคำปรึกษาจากครูพยาบาลเมื่อมีข้อข้องใจในการฝึกภาคปฏิบัติ เพราะครูพยาบาลไม่เป็นกันเองกับนักศึกษา ดังนั้นถ้าพยาบาลฝ่ายบริการได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมเหล่านี้แล้ว ปัญหาดังกล่าวก็อาจจะลดลงได้ ในกิจกรรมที่ 18 พยาบาลฝ่ายบริการก็ต้องการให้นักศึกษาที่ขึ้นฝึกปฏิบัติงานให้ประเมินผลการปฏิบัติงานของตัวเองด้วย แสดงให้เห็นว่าพยาบาลฝ่ายบริการมีความต้องการที่จะปรับปรุงการปฏิบัติงานของตัวเองด้วย เพื่อให้การบริการรักษาพยาบาลผู้ป่วยที่ดีที่สุด และการประเมินผลการปฏิบัติงานของตนเองอาจจะกระทำได้ด้วยตนเอง ผู้บริหารหรือบุคคลภายนอก² ส่วนความต้องการในกิจกรรมที่ 1 คือ จัดตารางการปฏิบัติงานของนักศึกษาที่เข้าศึกษาภาคปฏิบัติบนหอผู้ป่วย มีน้อยที่สุด ด้วยคะแนนเฉลี่ย 2.94 ทั้งนี้เพราะผู้ตอบแบบสอบถามเป็นทั้งพยาบาลประจำการและพยาบาลบริหาร พยาบาลประจำการอาจจะไม่ต้องการ เพราะไม่สามารถจัดตารางปฏิบัติงานของนักศึกษาในหอผู้ป่วยอื่นได้ จะกระทำได้อย่างไรเฉพาะในหอผู้ป่วยที่ตนปฏิบัติงานอยู่ และการจัดตารางการปฏิบัติงานของนักศึกษาก็จำเป็นจะต้องจัดให้มีประสบการณ์ครบทุกหอผู้ป่วย ส่วนพยาบาลบริหารก็จะกระทำได้อย่างไรเฉพาะผู้บริหารสูงสุด หรือผู้บริหารในระดับรองลงมาพร้อมมือกันกระทำ

- ค. ความต้องการที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมวิชาการด้านการแต่งตำรา
มีความต้องการมากที่สุดในกิจกรรมที่ 1 คือ จัดทำคู่มือการปฏิบัติการ

¹ศิริพร รัตนมณี, "ความคิดเห็นของนักศึกษาพยาบาลที่มีต่อการศึกษภาคปฏิบัติของนักศึกษานุปริญญาพยาบาลยุคครุภคและอนามัย คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่" (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2514), (พิมพ์ดีด).

²Edythe L. Alexander, Nursing Administration in the Hospital Health Care System (Saint Louis : The C.V. Mosby Company, 1972), pp. 282 - 285.

พยายามภายในศึก และกิจกรรมที่ 2 จัดทำคู่มือปฏิบัติการพยายามซึ่งจะเป็นประโยชน์สำหรับการศึกษากิจกรรมที่ ด้วยคะแนนเฉลี่ยที่เท่ากันคือ 3.49 ทั้งนี้เพราะคู่มือต่างๆ เหล่านี้จะช่วยให้ นักศึกษาพยายาม หรือพยายามที่จบใหม่ ได้ปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องตามเทคนิคและเป็นไปตามขั้นตอน ประหยัดเวลา ช่วยลดความผิดพลาด และเสริมสร้างความมั่นใจในการปฏิบัติงาน ส่วนกิจกรรมที่ 8 รวมเป็นคณะกรรมการจัดทำตำราของสถาบันน้อยที่สุดด้วยคะแนนเฉลี่ย 2.35 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะพยาบาลฝ่ายบริการเห็นว่าการจัดทำตำราของสถาบันเป็นงานของพยาบาลฝ่ายการศึกษาโดยตรงอยู่แล้ว และตนเองก็ไม่มีประสบการณ์ทางด้านนี้มากพอ

ง. ความต้องการที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมวิชาการด้านการวิจัย

มีมากที่สุด ในกิจกรรมที่ 4 คือ ช่วยเหลือในการให้ข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการทำวิจัยด้วยคะแนนเฉลี่ย 3.69 รองลงมาคือ กิจกรรมที่ 5 นำผลการวิจัยมาใช้ในการทำงานและการสอนด้วยคะแนนเฉลี่ย 3.48 และน้อยที่สุดในกิจกรรมที่ 7 คือ เป็นหัวหน้าโครงการวิจัยด้วยคะแนนเฉลี่ย 2.06 ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะการวิจัยเป็นของใหม่ที่จะเริ่มทำการวิจัยทางการพยาบาลและการศึกษาพยาบาลเมื่อไม่นานมานี้¹ พยาบาลฝ่ายบริการอาจจะเห็นว่า การวิจัยเป็นของยาก เกินกำลังสติปัญญาและความสามารถของคนทั่วไปที่ไม่ได้ศึกษาหรือรับการฝึกฝนมาโดยเฉพาะ จึงขาดความสนใจและปล่อยให้วิชาการทำการวิจัยไปตามลำพัง อย่างไรก็ตาม จากความคิดเห็นที่ได้รับ ยังแสดงให้เห็นทราบว่าผู้ตอบได้มองเห็นคุณค่าของการวิจัย จึงต้องการให้ความช่วยเหลือในการให้ข้อมูลมากที่สุด ทั้งนี้เพราะการวิจัยจะช่วยสนองความต้องการที่จะค้นหาความรู้ที่แท้จริง เพื่อสร้างความเข้าใจให้ถูกต้อง

¹ในพรคัน ฉลาพิบูลย์, "การริเริ่มการวิจัยการพยาบาลในประเทศไทย,"

พยาบาล : อดองครอบรอบ 50 ปี สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยพิทยา, 2520); หน้า 65.

โดยการคิดด้วยหลักการและเหตุผล¹ เพื่อเป็นผลดีต่อการทำงาน

3. ผลการเปรียบเทียบความต้องการของพยาบาลที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมวิชาการของคณะพยาบาลศาสตร์ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในด้านการสอนภาคทฤษฎี การสอนภาคปฏิบัติ การแต่งตำรา และการวิจัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยคะแนนเฉลี่ยด้านการสอนภาคทฤษฎี 3.17 ด้านการสอนภาคปฏิบัติ 3.49 ด้านการแต่งตำรา 2.77 และด้านการวิจัย 2.95 ทั้งนี้เพราะพยาบาลฝ่ายบริการมีประสบการณ์ในแต่ละด้านแตกต่างกัน รวมทั้งความรู้ความสามารถที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมด้วย จึงทำให้ความต้องการในแต่ละด้านแตกต่างกัน โดยเฉพาะในด้านการสอนภาคปฏิบัติ มีความต้องการมากที่สุดเพราะตรงกับงานที่พยาบาลฝ่ายบริการกำลังปฏิบัติอยู่

ก. ผลการเปรียบเทียบความต้องการทุกด้านของพยาบาลที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกันระหว่างผู้ที่ประสบการณ์ในการทำงาน 1-5 ปี และ 6 ปีขึ้นไป ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่ค่าเฉลี่ยความต้องการของผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 1-5 ปี = 156.59 และผู้ที่ประสบการณ์ในการทำงาน 6 ปีขึ้นไป = 147.83 ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าความต้องการที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมวิชาการนี้ไม่จำเป็นต้องอาศัยประสบการณ์ พยาบาลที่จบใหม่ หรือผู้ที่จบมานานแล้วต่างก็มีความต้องการใกล้เคียงกัน ซึ่งความต้องการนี้ต่างกับการทำงานบางอย่างที่ต้องอาศัยประสบการณ์เขาช่วย เพื่อให้การสังเกตเป็นไปอย่างถูกต้องและรวดเร็ว²

ข. ผลการเปรียบเทียบความต้องการทุกด้านของพยาบาลที่มีวุฒิทางการ-

¹ Eleanor Waliers Troece and James William Treece, Elements of Research in Nursing (Saint Louis : The C.V. Mosby Company, 1973), p. 3.

² Virginia B. Byers, Nursing Observation, 2d ed. (U.S.A.: W.M.C. Brown Company, 1974), pp. 1-9.

ศึกษาแตกต่างกัน ระหว่างผู้ที่วุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี และปริญญาตรีขึ้นไป พบว่าแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยค่าเฉลี่ยของผู้ที่วุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี = 145.02 และปริญญาตรีขึ้นไป = 164.24 ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะการศึกษาเป็นการพัฒนาความสามารถ ทัศนคติ พฤติกรรม และค่านิยม¹ ดังนั้นผู้ที่มีการศึกษาสูงกว่าก็อาจจะเห็นคุณค่าหรือความ สำคัญของกิจกรรมวิชาการมากกว่าได้ หรืออาจจะเพราะมีพื้นฐานมากพอที่จะให้ความรู้ได้ รวมทั้งมีความมั่นใจมากพอ ซึ่งตรงกับ การวิจัยของ ศิริวรรณ เจริญ² ที่วุฒิทางการศึกษา ก็มีส่วนต่อความต้องการ โดยที่ผู้ปวยที่มีการศึกษาสูงกว่ามีความต้องการการพยาบาลหลังคลอด มากกว่าผู้ปวยที่มีการศึกษาคต่ำกว่า

ค. ผลการเปรียบเทียบความต้องการทุกด้านของพยาบาลที่มีตำแหน่งใน การปฏิบัติงานแตกต่างกันคือ พยาบาลประจำการและพยาบาลบริหาร ไม่มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยค่าเฉลี่ยของพยาบาลประจำการ = 157.45 พยาบาลบริหาร = 146.17 ซึ่งสนองสมมติฐานข้อ 4³ ที่ว่าพยาบาลประจำการและพยาบาล บริหาร มีความต้องการที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมวิชาการของคณะพยาบาลศาสตร์ สังกัด ทบวงมหาวิทยาลัยไม่แตกต่างกันและตรงกับการวิจัยของ รัตนาวดี บุญญประภา³ ว่า ความคิดเห็นของพยาบาลประจำการและหัวหน้าตึกที่มีต่อลักษณะงานพยาบาลในด้านการศึกษา ไม่แตกต่างกัน

¹ วิทยุ โสธร, หลักบริหารการศึกษา, หน้า 9.

² ศิริวรรณ เจริญ, "ความคิดเห็นของผู้ปวยเกี่ยวกับความต้องการการพยาบาล หลังคลอด" (วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาพยาบาลศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521).

³ รัตนาวดี บุญญประภา, "บทบาทพยาบาลหัวหน้าตึกในโรงพยาบาล จังหวัด- ทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ" (วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาพยาบาลศึกษา บัณฑิต- วิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520).

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้เป็นเพียงการสำรวจความต้องการของพยาบาลที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมวิชาการของคณะพยาบาลศาสตร์ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยเท่านั้น ดังนั้น เพื่อให้การวิจัยในแนวทางนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอเสนอแนะดังต่อไปนี้

- ก. ควรจะได้มีการวิจัยเพื่อสำรวจถึงบทบาทที่ปฏิบัติจริงของพยาบาลในโรงพยาบาลสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย
- ข. ควรจะได้มีการวิจัยเพื่อสำรวจถึงความต้องการและบทบาทที่ปฏิบัติจริงของพยาบาลในโรงพยาบาลต่างๆ นอกสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย รวมทั้งเอกชน
- ค. ควรจะได้มีการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบความต้องการกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงของพยาบาลที่ปฏิบัติอยู่
- ง. ควรจะได้มีการวิจัยเพื่อสำรวจให้ลึกกลงไปถึงความต้องการแต่ละด้านในแต่ละแผนก ตลอดจนปัญหาและอุปสรรค หรือข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาและอุปสรรคนั้น ๆ
- จ. ควรจะได้มีการวิจัยด้วยวิธีการสำรวจแบบอื่น นอกจากการใช้แบบสอบถาม เช่น การสัมภาษณ์อย่างมีแบบแผน เป็นต้น
- ฉ. ควรจะได้มีการวิจัยถึงความต้องการและสภาพความพึงพอใจของพยาบาล ฝ่ายการศึกษาต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมวิชาการของพยาบาลฝ่ายบริการ

2. ข้อเสนอแนะต่อสถาบันการศึกษาพยาบาลเพื่อการปรับปรุงกิจกรรมด้านวิชาการ

- ก. ควรจะให้พยาบาลฝ่ายบริการ ใ้มีโอกาสร่วมในกิจกรรมวิชาการของฝ่ายการศึกษาในด้านการสอนภาคปฏิบัติมากที่สุด และการสอนภาคทฤษฎี การวิจัย การแต่งตำรา รองลงมาตามลำดับ

ข. ในการขอความร่วมมือจากฝ่ายบริการ จะต้องพิจารณาถึงวุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และตำแหน่งในการปฏิบัติงานของพยาบาลรวมด้วย

ค. พยาบาลที่มีประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 1 - 5 ปี จะให้ความร่วมมือในกิจกรรมด้านการสอนภาคทฤษฎีและการวิจัยได้มากกว่าพยาบาลที่จบมานานคือตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป โดยเฉพาะในกิจกรรมที่เกี่ยวกับการจัดทำหรือมีส่วนร่วมในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตร การประเมินหลักสูตรการศึกษาพยาบาล การทำวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาพยาบาล รวมทั้งการเป็นหัวหน้าและผู้ช่วยโครงการวิจัย ดังนั้นในการขอความร่วมมือจากฝ่ายบริการควรจะคำนึงถึงความพร้อมของการรวมมือด้วย

ส่วนด้านการสอนภาคปฏิบัติพยาบาลที่จบมานานจะให้ความร่วมมือได้ดีกว่าในกิจกรรมเกี่ยวกับการประชุมนิเทศนักศึกษาที่ขึ้นฝึกปฏิบัติงาน และการจัดเตรียมของเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับการศึกษาภาคปฏิบัติ

ง. เกี่ยวกับคุณวุฒิกิจกรรมวิชาการทุกด้านคือ ด้านการสอนภาคทฤษฎี การสอนภาคปฏิบัติ การแต่งตำรา การวิจัย พยาบาลที่มีวุฒิทางการศึกษาคงแก่ปริญญาตรีขึ้นไปจะให้ความสนใจและความร่วมมือมากกว่าผู้ที่มิมีวุฒิทางการศึกษาค่ากว่าปริญญาตรี

จ. เกี่ยวกับตำแหน่งกิจกรรมวิชาการ ด้านการสอนภาคทฤษฎี การแต่งตำรา และการวิจัย พยาบาลประจำการจะให้ความร่วมมือมากกว่าพยาบาลบริหาร ส่วนด้านการสอนภาคปฏิบัติไม่ค่อยแตกต่างกัน ยกเว้น การประชุมนิเทศนักศึกษาที่ขึ้นฝึกภาคปฏิบัติบนหอผู้ป่วย พยาบาลบริหารจะทำได้ดีกว่า

ฉ. ควรร่วมมือกับฝ่ายบริการจัดการศึกษาภายใน (In - Service Training) แก่พยาบาลฝ่ายบริการ โดยเฉพาะพยาบาลประจำการที่จบใหม่หรือมีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 5 ปี และมีคุณวุฒิทางการศึกษาคงแก่ปริญญาตรีขึ้นไป

ช. ควรจะได้มีการกระตุ้น ส่งเสริม แนะนำ พยาบาลฝ่ายบริการที่มีคุณวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี ใ้มีโอกาสศึกษาต่อจนถึงระดับปริญญาตรี